

In de Oudheid werd het beeld dat mensen hadden van ziekte en gebrek sterk door mythen beïnvloed. Ziekte én eventueel genezing waren afhankelijk van bovennatuurlijke krachten. In die tijd ontstond ook de theorie van de lichaamsvochten als een vorm van wetenschap die het mythische denken over ziekte deels verving. Door de ontwikkeling van de natuurwetenschappen in de zestiende eeuw werd het wereldbeeld gemechaniseerd en werd ook de mens zelf in dat perspectief meegenomen: Descartes beschouwde het menselijk lichaam als een machine. De afgelopen twee eeuwen is de kennis van de fysiologie van het lichaam en het ontstaan van ziekten spectaculair gegroeid. Ziekte en genezing zijn ontdaan van hun magische karakter en 'gereduceerd' tot mechanistische biologische processen. Tegelijkertijd is het lichaam daarmee onderdeel geworden van de biomedische technologie.

Deze mechanistische manier van denken heeft geleid tot een leefomgeving die gekenmerkt wordt door kunstmatigheid. Het mechanistische denken zit als het ware ingebakken in de mens. Deze menselijke karakteristiek is door verscheidene filosofen (Canguilhem, Plessner, Stiegler en Nancy) uitgewerkt. Waar de technologie vroeger vaak als een soort bedreiging tegenover de mens geplaatst werd, realiseert men zich steeds meer dat zij deel is gaan uitmaken van het hedendaagse mens-zijn. Mensen kunnen er niet meer buiten.

Theo Wobbles is emeritus hoogleraar Chirurgische oncologie aan het RadboudUMC en is lid van de Wetenschappelijke raad van het Thijmgenootschap.